

- 6). біженці та особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту;
- 7). ветерани війни;
- 8). особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною;
- 9). особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань;
- 10). особи, щодо яких суд розглядає справу про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи; особи, щодо яких суд розглядає справу про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку;
- 11). особи, реабілітовані відповідно до законодавства України, а також громадяни держав, з якими Україна уклала відповідні міжнародні договори про правову допомогу, а також іноземці та особи без громадянства відповідно до міжнародних договорів, учасником яких є Україна, якщо такі договори зобов'язують держав-учасниць надавати певним категоріям осіб безоплатної правової допомоги (Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577).

Проте, на жаль, реалізація такого права має дещо проблематичний характер і досить часто проявляється неефективний аспект надання професійної допомоги. По-перше, в законі відсутній стандарт якості надання правової допомоги, до суб'єктів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, не висунуті вимоги стосовно професійного рівня та його ділової репутації.

По-друге, залишається неврегульованим питання порядку й розміру оплати послуг юриста, за яку він погодиться їх надавати. Відповідно до закону система безоплатної правової допомоги фінансується з державного бюджету і більше не зазначається нічого. Тому закон чомусь не визначає і обмежує джерело фінансування лише коштами державного бюджету, залишаючи в стороні урегулювання можливості залучення, наприклад, спонсорських чи благодійних коштів.

По-третє, чітко не прописаний контроль за дотриманням порядку надання правових послуг адвокатами, отже це говорить про низьку якість надання правової допомоги, що дає зробити висновок про неналежну реалізацію гарантії, наданою Конституцією України. Головними чинниками низької якості безоплатних правових послуг є неефективна система підготовки юристів, недостатньо високі вимоги до суб'єктів надання правової допомоги, недостатнє фінансування безоплатної правової допомоги, де останнє в свою чергу позбавляє стимулювання адвокатів. Водночас, система безоплатної правової допомоги наразі не передбачає жодних критеріїв для надання такої допомоги малозабезпеченим особам, не встановлюються часові рамки для перевірки фінансового стану особи і в результаті досить часто відмовляють в наданні правової допомоги тим, хто її потребує, без урахування фінансового статусу особи (Глотов М. Особливості безоплатної правової допомоги в Україні / М. Глотов // Юридичний вісник України. – 2011. – № 38 (24-30 вересня). – С. 12).

Отже, Закон України «Про безоплатну правову допомогу» визначив порядок реалізації права на безоплатну вторинну правову допомогу, зокрема порядок її надання. Але все-таки виникають проблеми з її реалізацією, якістю, не урегульованість, адже головне – це не проголошення такого права, а реалізація його змісту, втілення приписів в життя, задля забезпечення ефективного механізму реалізації гарантії, якою забезпечує наша держава. Наразі перед законодавцем стоїть питання стосовно вдосконалення положень Закону відповідно до існуючих потреб малозабезпечених верст населення, повного забезпечення реалізації державної гарантії, вдосконалення підвищення якості надання безоплатної вторинної допомоги, контролю за її здійснення та підвищення ролі адвоката як спеціального суб'єкта, що власне і надає правову допомогу.

Коваленко Є.І.

*студент 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МЕДІАЦІЯ ЯК НАПРЯМ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному світі все більшого значення набувають механізми саморегулювання суспільних відносин. Зростання активності та відповідальності учасників цивільного обороту дозволяє державі делегувати частину своїх повноважень у певних сферах інститутам громадянського суспільства, таким як медіації.

Медіація є одним із заходів, який надає громадянам реальну можливість обирати інші не судові засоби для вирішення їх спорів при збереженні судової системи як основного механізму вирішення спорів в суспільстві, знизити сферу впливу держави на суспільство, замінити цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, та суттєво знизити рівень бюджетного споживання судової системи через зменшення навантаження на суди в цілому.

Медіація – це структуровані переговори, в яких сторони намагаються самостійно, на добровільній основі, досягти згоди за допомогою третьої незалежної сторони – посередника (медіатора).

Медіатор є нейтральною особою, яка допомагає сторонам спору досягти порозуміння, налагодити та проводити переговори. Під час проведення процедури медіації медіатор прагне до забезпечення неупередженого підходу по відношенню до сторін і враховує при цьому всі обставини справи

При здійсненні медіативних процедур велику роль відіграє саме той посередник, медіатор, що і забезпечує процес врегулювання правового спору. Якщо розглядати в ролі медіатора адвоката, то він має вирізнятися певною специфікою надання допомоги, оскільки адвокат є кваліфікованим юристом, який надає юридичну допомогу на професійній основі. Також варто зазначити, що участь адвоката в процедурі посередництва в якості медіатора має вирізнятися певною специфікою в порівнянні з виконанням ролі медіатора іншими особами конфліктологами, психологами, соціологами та ін..

Представляючи права та законні інтереси клієнта під час проведення процедури медіації в конкретній справі, адвокат зобов'язаний відповідально поставитись до такого виду діяльності та належним чином підготуватись до майбутньої процедури посередництва. Така підготовка, як правило, повинна включати в себе: 1) проведення додаткового аналізу суті розбіжностей та більш детальне вивчення обставин їх виникнення; 2) з'ясування цілей довірителя і за необхідності надання довірителеві допомоги у формуванні його цілей у зв'язку з виниклим спором; 3) визначення спільно з довірителем завдань, які необхідно вирішити в результаті медіації, можливих поступок на користь іншої сторони і принципових для довірителя умов, відступ від яких є неможливим; 4) виявлення аспектів, за яких у сторін відсутні розбіжності; 5) оцінку правового становища довірителя й іншої сторони правового спору; 6) дослідження існуючих документів та інших наявних доказів у справі; 7) аналіз положень чинного законодавства по суті спору; 8) вибір спільно з довірителем найбільш належної (у конкретній справі) моделі медіації та продумання найбільш ефективних медіативних технік стосовно конкретного випадку; 9) розробку та узгодження об'єктивних критеріїв; 10) розробку та узгодження з довірителем взаємовигідних варіантів врегулювання спору, які варто запропонувати під час проведення процедури медіації; 11) прогнозування і попереднє обговорення з довірителем найбільш ймовірних варіантів урегулювання спору, які можуть бути запропоновані іншою стороною, виходячи з її цілей, завдань та інтересів; 12) обговорення з довірителем очікувань останнього від результатів медіації.

Також, слід зазначити, що адвокат як представник довірителя повинен проінформувати про можливі правові форми завершення процедури медіації передбачені чинним законодавством. Такими правовими формами є: 1) укладення мирної угоди; 2) відмова позивача від позову; 3) визнання відповідачем позову повністю або частково; 4) відстрочка і розстрочка виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання; 5) заперечення проти позову. Це кульмінаційна стадія процедури медіації, адже юридичне закріплення результатів домовленостей є вкрай важливим. Крім вище зазначених, процедура медіації може припинитись: 1) підписанням сторонами медіації договору за результатами медіації з дня підписання такого договору; 2) заявою сторін або однієї із сторін, адресованої медіатору, про припинення медіації – з дня такої заяви; 3) заявою медіатора після консультацій зі сторонами про те, що подальші зусилля на досягнення згоди в межах процедури медіації більше себе не

виправдовують, або про неможливість залучення третіх осіб, якщо спір стосується прав та законних інтересів цих осіб, - з дня такої заяви.

Перевагами медіації є те, що вона є добровільною; кожна сторона конфлікту з яких на будь-якій стадії медіації може відмовитися від її проведення і передати спір на розгляд у судовому порядку. Медіація проходить за умови збереження конфіденційності інформації, нерозголошення відомостей, одержаних у ході переговорів. Для медіації притаманний високий відсоток виконання угод, досягнутих у результаті її проведення. Це зумовлено тим, що сторони особисто беруть участь у пошуку оптимального рішення, яке врахувало б інтереси обох учасників спору. Сторони намагаються виконати рішення, на пошук якого ними були затрачені власні зусилля. Відсутньою є стадія примусового виконання угоди. У випадку відмови учасників методу виконувати досягнуту угоду, медіація вважається невдалою, і в такому разі можливе проведення повторної медіації, за умови згоди на це сторін, або передача справи на розгляд суду.

Таким чином, на сьогодні медіація може розглядатися, як перспективний та досить дієвий спосіб вирішення юридичних конфліктів, який поєднує у собі як приватно-правові так і публічно-правові аспекти. Неабияке роль у забезпеченні реалізації рішень, прийнятих у ході процедури медіації, відіграє її юридичне оформлення та врахування всіх нюансів, визначених законодавством. У зв'язку з цим фахівці-юристи є найбільш перспективними професійними медіаторами, у повній мірі це стосується адвокатів.

Адвокати мають розглядатися як важливі суб'єкти медіації, завданням яких має стати задоволення інтересів кожної із сторін, а не боротьба за права та інтереси свого клієнта. У кінцевому рахунку завданням сторін і їх представників є вирішення конфлікту на досудовій стадії та недопущення юридичного провадження.

Ковач Е.В.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ АДВОКАТОМ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

В процесі сучасного реформування та інтеграції, більшість держав світу добросовісно стають на захист своїх громадян, деталізуючи їх права у вітчизняних нормативно-правових актів. Кожна людина має невід'ємні права, які переслідують її з народження, проте в деяких випадках, з метою недопущення свавілля держава обмежує права тих чи інших осіб. Задля дотримання гуманності та підтримання позиції міжнародної спільноти майже всі держави надають права іноземцям та особам без громадянства, як власним громадянам. Невід'ємним правом кожної особи є право на захист своїх прав, свобод та інтересів адвокатом. Та чи не обмежуються ці права за законодавством України?

В Конституції України в статті 26 зазначається: «Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, - за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України». Крім того, статтею 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» передбачено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають під юрисдикцією України, незалежно від законності їх перебування, мають право на визнання їх правосуб'єктності та основних прав і свобод людини. Відповідно до статті 9 Конституції України: «Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України».

Україна як держава, яка підтримує позиції багатьох іноземних держав 11 січня 2013 року приєдналася до Конвенції «Про статус апатридів», відповідно до положень якої, а саме п.2 ст.16 на території Договірної Держави свого звичайного місця проживання апатрид користується тим же становищем, що й громадяни Держави у питаннях стосовно права звернення до судів, зокрема, у питаннях юридичної допомоги і звільнення від *cautio judicatum solvi*. Крім того, згідно п. 3 ст. 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» одним із видом